

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 174/07-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť M. H., K., zastúpeného advokátom Mgr. R. T., PhD., B., v ktorej namieta, že postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní sp. zn. 1 Tp 122/05 v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre v konaní sp. zn. 1 Tpo 21/05 a jeho uznesením z 27. septembra 2005 došlo k nezákonnému pozbaveniu jeho osobnej slobody porušením čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s trvaním jeho väzby v období od 10. septembra 2005 do 27. septembra 2005 a k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní porušením čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky tým, že mu nebola doručená sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Zámky z 8. septembra 2005 proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 1 Tp 122/05 zo 7. septembra 2005, ktorým nepredĺžil lehotu trvania jeho väzby, a tým, že o tejto sťažnosti bolo rozhodnuté bez jeho výsluchu na neverejnom zasadnutí, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo M. H. na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že nebolo rozhodnuté o oprávnenosti trvania väzby v období od 10. septembra 2005 do 27. septembra 2005 postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 122/05 v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 21/05 a jeho uznesením z 27. septembra 2005, porušené bolo.

2. Právo M. H. podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že mu nebola doručená sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Zámky z 8. septembra 2005 proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 1 Tp 122/05 zo 7. septembra 2005, ktorým nepredĺžil lehotu trvania jeho väzby, porušené bolo.

3. Okresný súd Nové Zámky je povinný uhradiť M. H. trovy právneho zastúpenia v sume 11 238 Sk (slovom jedenásťtisícdivestotridsaťosem slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. R. T., PhD., B. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti M. H. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 174/07 z 11. októbra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej

namieta, že postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 1 Tp 122/05 v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 1 Tpo 21/05 a jeho uznesením z 27. septembra 2005 došlo k nezákonnému pozbaveniu jeho osobnej slobody porušením čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v súvislosti s trvaním jeho väzby v období od 10. septembra 2005 do 27. septembra 2005 a k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní porušením čl. 5 ods. 4 dohovoru a podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) tým, že mu nebola doručená sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Zámky (ďalej len „okresný prokurátor“ a „okresná prokuratúra“) z 8. septembra 2005 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Tp 122/05 zo 7. septembra 2005, ktorým nepredĺžil lehotu trvania jeho väzby, a tým, že o tejto sťažnosti bolo rozhodnuté bez jeho výsluchu na neverejnom zasadnutí.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním z 10. decembra 2007, ako aj krajský súd vo vyjadrení z 15. novembra 2007 a okresný súd vo vyjadrení zo 6. novembra 2007 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení účastníkov konania nachádzajúcich sa v spise, ako aj z obsahu súdnych spisov okresného súdu (sp. zn. 1 Tp 122/05) a krajského súdu (sp. zn. 1 Tpo 21/2005).

1. Zo sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nových Zámkoch (ďalej len „policajný orgán“) sp. zn. ČVS: ORP-2994/1-OVS-NZ-04 ML z 29. októbra 2004 začaté trestné stíhanie a súčasne bol obvinený zo spáchania trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 156 ods. 1 písm. a) Trestného zákona; ďalším uznesením (sp. zn. ČVS: ORP-219/OVK-NZ-2005) policajného orgánu z 9. marca 2005 bolo proti sťažovateľovi a jeho spolupáchateľovi začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie pre trestný čin krádeže [§ 9 ods. 2 k § 247 ods. 2 písm. a) Trestného zákona], ďalším uznesením policajného orgánu (sp. zn. ČVS: ORP-441/1-OVS-NZ-2005) z 9. marca 2005

bolo proti sťažovateľovi začaté trestné stíhanie pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súbehu s trestným činom poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona.

Všetky uvedené trestné veci sťažovateľa boli uznesením policajného orgánu (sp. zn. ČVS: ORP-219/OVK-NZ-2005) z 9. marca 2005 spojené na spoločné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod sp. zn.: ČVS: ORP-219/OVK-NZ-2005.

Na návrh okresnej prokuratúry z 10. marca 2005 okresný súd uznesením sp. zn. 4 Tp 23/05 z 11. marca 2005 vzal sťažovateľa do väzby, ktorej plynutie začalo 9. marca 2005.

2. Predmetom sťažnosti (ohraničenej jej petitom) je namietané porušenie označených práv postupom uvedených všeobecných súdov v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Tp 122/05 (okresný súd), resp. pod sp. zn. 1 Tpo 21/05 (krajský súd) a jeho rozhodnutím z 27. septembra 2005.

3. K posudzovanej etape konania sťažovateľ ďalej uviedol:

«Podaním zo dňa 30. 8. 2005, č. k. 2 P v 147/05-82 doručeným Okresnému súdu v Nových Zámkoch dňa 30. 8. 2005 okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky navrhol, aby lehota trvania mojej väzby bola predĺžená do 1. 12. 2005 (ďalej len „návrh OP zo dňa 30. 8. 2005“). Dňa 31. 8. 2005 mi bol prostredníctvom obhajcu doručený návrh OP zo dňa 30. 8. 2005 na vyjadrenie s tým, že k tomuto sa môžem vyjadriť do 7. 9. 2005, kedy bude sudca o návrhu OP zo dňa 30. 8. 2005 rozhodovať.

V podaní zo dňa 6. 9. 2005 doručenom Okresnému súdu v Nových Zámkoch dňa 7. 9. 2005 som prostredníctvom svojho obhajcu zaujal stanovisko k návrhu OP zo dňa 30. 8. 2005 (ďalej len „vyjadrenie zo dňa 6. 9. 2005“).

Okresný súd v Nových Zámkoch bez môjho osobného výsluchu dňa 7. 9. 2005 rozhodol uznesením sp. zn. 1 Tp 122/05 tak, že s poukazom na § 71 ods. 1, ods. 4 Tr. por. sa lehota trvania mojej väzby nepredlžuje (ďalej len „uznesenie OS zo dňa 7. 9. 2005“).

Uznesenie OS zo dňa 7. 9. 2005 mi bolo doručené dňa 8. 9. 2005, môjmu obhajcovi

dňa 8. 9. 2005 a Okresnej prokuratúre Nové Zámky dňa 7. 9. 2005.

Proti uzneseniu OS zo dňa 7. 9. 2005 podal prokurátor Okresnej prokuratúry Nové Zámky dňa 8. 9. 2005 sťažnosť (ďalej len „sťažnosť OP zo dňa 8. 9. 2005“), ktorá mala 5 strán.

Na č. 1. 17 spisu Okresného súdu v Nových Zámkoch vedenom pod sp. zn. 1 Tp 122/05 (ďalej aj ako „predmetný spis“) sa nachádza rukou písaný pokyn, aby sťažnosť OP zo dňa 8. 9. 2005 bola zaslaná mne ako aj môjmu obhajcovi. V predmetnom spise sa nachádza len správa o prenose 4 strán prostredníctvom faxu na tel. č. 0376528358. Žiadne doručenký o doručení sťažnosti OP zo dňa 8. 9. 2005 mne a môjmu obhajcovi ani žiadny iný doklad o zaslaní sťažnosti (...) môjmu obhajcovi sa v predmetnom spise nenachádzajú.

Predmetný spis bol spolu s predkladacou správou Okresného súdu v Nových Zámkoch zo dňa 13. 9. 2005 predložený Krajskému súdu v Nitre na rozhodnutie dňa 19. 9. 2005.

O sťažnosti OP zo dňa 8. 9. 2005 rozhodol Krajský súd v Nitre uznesením sp. zn. 1 Tpo 21/05 na neverejnom zasadnutí konanom dňa 27. 9. 2005 (ďalej len „uznesenie KS zo dňa 27. 9. 2005“) tak, že podľa § 149 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušil uznesenie OS zo dňa 7. 9. 2005 a podľa § 71 ods. 1 Tr. por. predĺžil lehotu trvania mojej väzby do 1. 12. 2005.

Dňa 29. 9. 2005 bol predmetný spis vrátený Krajským súdom v Nitre Okresnému súdu v Nových Zámkoch. Na základe pokynu zo dňa 3. 10. 2005 na doručenie uznesenia KS zo dňa 27. 9. 2005 bolo uznesenie KS zo dňa 27. 9. 2005 doručené môjmu obhajcovi dňa 6. 10. 2005 a mne dňa 11. 10. 2005.»

4. Sťažovateľ namietané porušenie označených základných práv odôvodnil nasledovne:

4.1 Nezákonné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru a čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy]

Po odcitovaní príslušnej procesnej zákonnej úpravy (§ 71 ods. 1 a 4, § 74 ods. 1 a 4

a § 147 ods. 4 Trestného poriadku platného v rozhodnom čase) sťažovateľ uviedol, že „z vyššie uvedenej zákonnej úpravy vyplýva, že moja väzba nariadená uznesením OS zo dňa 11. 3. 2005 v pojení s uznesením KS zo dňa 30. 3. 2005 mala striktné limitované trvanie do 9. 9. 2005. Nakoľko uznesením OS zo dňa 7. 9. 2005 lehota trvania mojej väzby predĺžená nebola, a k jej predĺženiu došlo až uznesením KS zo dňa 27. 9. 2005, moja väzba v období od 10. 9. 2005 do 27. 9. 2005 postrádala akýkoľvek súdny základ. Uvedený nedostatok zákonnej úpravy, keď som bol po 7. 9. 2005 vo väzbe držaný bez súdneho rozhodnutia po vopred nelimitovanú a nepredvídateľnú dobu, nakoľko žiadne ustanovenie Tr. por. neustanovovalo lehotu, dokedy má byť vec prvostupňovým súdom nadriadenému súdu predložená na rozhodnutie o sťažnosti OP zo dňa 8. 9. 2005, je v rozpore s princípom právnej istoty, princípom, ktorý je implicitne obsiahnutý v Dohovore, a ktorý tvorí jeden zo základných prvkov vlády práva.(...) Z vyššie uvedených dôvodov som názoru, že moju väzbu v období od 10. 9. 2005 do 27. 9. 2005 nemožno považovať za „zákonnú“ v zmysle Dohovoru, v dôsledku čoho boli Okresným súdom v Nových Zámkoch po vydaní uznesenia OS zo dňa 7. 9. 2005 a Krajským súdom v Nitre a uznesením KS zo dňa 27.9.2005 porušené moje práva zaručené čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru (...) a čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR“.

4.2 Porušenie princípu kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy)

V tejto časti sťažovateľ uviedol, že „právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru okresnej prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme. Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmavania dôvodnosti väzby“.

Po odcitovaní § 240 Trestného poriadku a na vec sa vzťahujúcej judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uviedol, že

„napriek tomu, že zákonodarca v Tr. por. *expressis verbis* nezakotvil pre konanie o predĺžení lehoty trvania väzby formu verejného zasadnutia alebo nevyhnutnosť osobného výsluchu obvineného, takáto forma konania v prípade rozhodovania o predĺžení lehoty trvania väzby sa javí ako nevyhnutná vzhľadom na prednosť Dohovoru pred Tr. por. v zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy SR.

Nedostatok platnej právnej úpravy obsiahnutej v Tr. por. si zrejme uvedomil i zákonodarca, keď v zákone č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok s účinnosťou od 1. 1. 2005 zakotvil povinnosť výsluchu obvineného pred rozhodnutím o predĺžení lehoty väzby (§ 72 ods. 2 veta tretia citovaného zákona).

Vzhľadom na vyššie uvedené bolo teda povinnosťou Okresného súdu v Nových Zámkoch postupovať pri rozhodovaní o Návrhu OP zo dňa 30. 8. 2005 tak, aby konanie vyhovelo požiadavkám vyplývajúcim z čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, teda pred rozhodnutím o Návrhu OP zo dňa 30. 8. 2005 ma osobne vyslúchnuť a po rozhodnutí doručiť tak mne ako aj môjmu obhajcovi Sťažnosť OP zo dňa 8. 9. 2005 na vyjadrenie. Nakoľko Okresný súd v Nových Zámkoch takto nepostupoval, bolo povinnosťou Krajského súdu v Nitre v konaní o Sťažnosti OP zo dňa 8. 9. 2005 tieto vady odstrániť a umožniť mi, aby som sa k Návrhu OP zo dňa 30. 8. 2005 mohol osobne pred súdom vyjadriť. Rovnako bolo jeho povinnosťou pred rozhodnutím o Sťažnosti OP zo dňa 8. 9. 2005 doručiť túto môjmu obhajcovi ako aj mne.

Nakoľko okresný súd ani krajský súd vyššie uvedeným spôsobom nepostupovali, konanie o predĺžení trvania lehoty trvania mojej väzby nebolo skutočne kontradiktórne a nebola zaručená rovnosť zbraní. Vzhľadom na tieto skutočnosti mám za to, že postup krajského súdu a uznesenie KS zo dňa 27. 9. 2005 nebolo zlučiteľné s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2, čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, v dôsledku čoho tieto boli porušené“.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd „vydal tento nález:

1. Okresný súd v Nových Zámkoch v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 122/05 a Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 21/05 a uznesením zo dňa 27. 9. 2005 porušili práva sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

2. Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tpo 21/05 porušil práva sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

3. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 27. 9. 2005, sp. zn. 1 Tpo 21/05 porušil práva sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

4. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 27. 9. 2005, sp. zn. 1 Tpo 21/05 porušil práva sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 17 ods. 5 Ústavy SR.

5. Okresný súd v Nových Zámkoch v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 122/05 porušil práva sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 17 ods. 2 Ústavy SR.

6. Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 9. 2005, sp. zn. 1 Tpo 21/05 sa zrušuje a sťažovateľ sa prepúšťa z väzby na slobodu.

7. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi ako primerané finančné zadosťučinenie peňažnú sumu vo výške 50.000,- Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Okresný súd v Nových Zámkoch a peňažnú sumu vo výške 100.000,- Sk, ktorú mu je povinný zaplatiť Krajský súd v Nitre, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8. Okresný súd v Nových Zámkoch a Krajský súd v Nitre sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy konania k rukám advokáta Mgr. R. T., PhD., B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu“.

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že vyšetrovanie predmetnej trestnej veci nie je ešte ukončené a sťažovateľ bol 29. decembra 2005 prepustený okresným prokurátorom z väzby na slobodu.

II.

1. K ústavným súdom prijatej sťažnosti sa písomne vyjadril predseda okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 862/07 zo 6. novembra 2007, v ktorom uviedol:

„Návrh Okresného prokurátora na predĺženie lehoty väzby u obv. M. H., ktorý bol

vzatý do väzby uznesením 4Tp 23/05 s tým, že väzba sa u neho počíta od 9. 3. 2005 od 6.10 h., bol na tunajší súd doručený 30. 8. 2005. Na základe uvedeného uznesenia o vzatí do väzby u obv. by 6 mesačná doba trvania väzby uplynula dňa 9. 9. 2005. Oznámenie o podanom návrhu prokurátora, ku ktorej sa mal možnosť obv. vyjadriť, obv. prevzal osobne 5. 9. 2005. Jeho obhajca predložil súdu písomné vyjadrenie k návrhu na predĺženie lehoty väzby dňa 7. 9. 2005, pričom konajúci sudca o podanom návrhu rozhodol dňa 7. 9. 2005 a to tak, že lehotu trvania väzby nepredĺžil. Predmetné uznesenie bolo zo súdu expedované v ten istý deň 7. 9. 2005 a zároveň bolo odfaxované do väznice N. Dňa 8. 9. 2005 doručil súdu Okresný prokurátor sťažnosť proti uzneseniu o nepredĺžení lehoty trvania väzby. Z faxového podania odosielaného tak ako je uvedené na č. l. 17 vyplýva odfaxovanie sťažnosti prokurátora proti uzneseniu OS, čím súd ÚVV N. oznámil, že uznesenie súdu o nepredĺžení lehoty trvania väzby nie je právoplatné a na základe neprávoplatného uznesenia nebolo možné prepustiť obvineného na slobodu. Okresný súd nemal inú možnosť prepustiť obv. na slobodu, než na základe právoplatného uznesenia. (...)

Napriek stanovisku konajúceho sudcu, ktoré vyslovil v uznesení zo dňa 7. 9. 2005, v ktorom nepredĺžil lehotu trvania väzby, podľa ktorého návrh na predĺženie lehoty trvania väzby nebol podaný v lehote určenej v § 71 ods. 4 Tr. por. mohol sudca toto vo svojom rozhodnutí len konštatovať, pričom pri nedodržaní tejto lehoty, nakoľko sa jednalo o prípravné konanie, mal prípadne obvineného na slobodu prepúšťať prokurátor.

To, že z akých dôvodov nebola realizovaná úprava konajúceho sudcu zo dňa 8. 9. 2005, podľa ktorej mala byť sťažnosť prokurátora doručená obvinenému ako aj obhajcovi sa vyjadriť nevieme.

Vzhľadom na vyššie uvedené máme za to, že sťažnosť sťažovateľa M. H. ani v tej časti, ktorej bola prijatá na ďalšie konanie, nie je opodstatnená (podotýkame, že sťažovateľ sa v súčasnosti nachádza vo väzbe na základe uznesenia tunajšieho súdu 12 Tp 83/07 a to od 4. 7. 2007 od 00.15 h.), preto navrhujeme požadovanú finančnú náhradu sťažovateľovi nepriznať.“

2. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 1339/07 z 15. novembra 2007 k prijatej sťažnosti uviedol:

„... dňa 19. 09. 2005 bol tunajšiemu krajskému súdu predložený trestný spis, vedený

na Okresnom súde (...) pod sp. zn. 1 Tp 122/05, za účelom rozhodnutia o sťažnosti (...) proti uzneseniu tohto súdu zo dňa 07. 09. 2005, ktorým(...) nebola predĺžená lehota trvania väzby.

(...)

22. 09. 2005 bol, po naštudovaní trestného spisu predsedom senátu 1 Tpo a sudcami tohto senátu, určený termín neverejného zasadnutia na deň 27. 09. 2005, na ktorom, po zrušení sťažnosťou napadnutého uznesenia (...) bolo(...) rozhodnuté o predĺžení lehoty trvania väzby u obvineného do dňa 01. 12. 2005.

28. 09. 2005 bolo (...) uznesenie(...) písomne vyhotovené a po jeho doručení Krajskej prokuratúre v N., Ústavu na výkon väzby v N. (dňa 28. 09. 2005) a obvinenému dňa 28. 09. 2005 (nie až dňa 11. 10. 2005, ako sa nesprávne uvádza v obvineným podanej, „ústavnej sťažnosti“) bol trestný spis odovzdaný do podateľne tunajšieho krajského súdu, za účelom jeho zaslania súdu I. st.

(...)

Či, a v akom rozsahu, boli porušené obvineným namietané základné práva a slobody podľa článku:

- 17 odsek 2, odsek 5 Ústavy Slovenskej republiky

- 5 odsek 1 písmeno c), odsek 3, odsek 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

je oprávnený vysloviť iba Ústavný súd Slovenskej republiky (článok 127 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky).“

3. K vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu argumentujúc platným právnym stavom a súdnou judikatúrou zaujal sťažovateľ podrobnejšie nasledovné stanovisko:

«... vo vyjadrení OS sa okrem iného uvádza, že „(...) na základe neprávoplatného uznesenia nebolo možné prepustiť obvineného na slobodu. Okresný súd nemal inú možnosť prepustiť obv. na slobodu, než na základe právoplatného uznesenia.“

(...) uvedená námietka uplatnená vo vyjadrení OS neobstojí. Pre úplnosť je potrebné dodať, že zo spisu Okresného súdu v Nových Zámkoch sp. zn. 1 Tp 122/05 je zrejmé, že predkladacia správa po podaní sťažnosti prokurátorom Okresnej prokuratúry Nové Zámky bola vyhotovená až dňa 13. 9. 2005 (č. l. 18), teda v čase, kedy moje pozbavenie osobnej

slobody už nemalo žiadny súdny základ. Nereagovanie na túto situáciu zo strany sudcu Okresného súdu v Nových Zámkoch nariadením môjho prepustenia z väzby by viedlo k popretiu mojich práv zaručených čl. 5 Dohovoru a k predĺženiu doby ich porušovania, k čomu i v konečnom dôsledku došlo.

S prihliadnutím na sťažnosť prokurátora (...) zo dňa 8. 9. 2005 podanú proti uzneseniu Okresného súdu (...) zo dňa 7. 9. 2005, sp. zn. 1 Tp 122/05 námietka (...) že obvineného mal na slobodu prepúšťať prokurátor, neobstojí.

V súvislosti s vyjadrením KS uvádzam, že na základe uznesenia Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 9. 2005, sp. zn. 1 Tpo 122/05 som bol v rozpore s čl. 5 Dohovoru držaný vo väzbe až do 29. 12. 2005. (...)».

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 17 ústavy osobná sloboda sa zaručuje (odsek 1). Nikoho nemožno (...) pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (odsek 2 prvá veta). Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu (odsek 5).

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

(...)

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo útoku po jeho spáchaní (...).

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím (...), má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

1. K sťažovateľom tvrdenému „Nezákonnému pozbaveniu osobnej slobody...“ (pozri bod 4.1 v I. časti odôvodnenia), a tým porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru, čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy

Z obsahu písomností pripojených k sťažnosti (vrátane nahliadnutia do súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 1 Tp 112/05 a krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 21/2005) vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 4 Tp 23/05 z 11. marca 2005 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku lehota trvania väzby u sťažovateľa dosiahla 6 mesiacov 9. septembra 2005. Keďže v tejto lehote nebolo ukončené vyšetrovanie, okresný prokurátor 30. augusta 2005 požiadal okresný súd o predĺženie lehoty väzby do 1. decembra 2005. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 Tp 122/05 zo 7. septembra 2005 návrhu okresného

prokurátora nevyhovelo, nepredĺžil lehotu trvania väzby sťažovateľa, a to s poukazom na § 71 ods. 1 a 4 Trestného poriadku, hoci v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že sudca „(...) po oboznámení sa s predloženým návrhom a k nemu pripojeným vyšetrovacím spisom dospel k názoru, že je dôvodné podozrenie, že obvinený sa skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu dopustil, že sú preukazované konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že obvinený pri pobyte na slobode by pokračoval v páchaní trestnej činnosti, t. j. je preukazovaný dôvod väzby, pre ktorý obvinený do väzby vzatý bol.

Sudca však napriek uvedeným zisteniam lehotu väzby nepredlžuje, pretože zo strany prokuratúry, nebola dodržaná ustanovením § 71 odsek 4 Trestného poriadku stanovená desaťdňová lehota na predloženie návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby.

Väzba obvineného bola začatá 9. 3. 2005 o 6. 10 hod. tzn. Že šesťmesačná lehota trvania väzby končí o šiestej hodine desiatej minúte dňa 9. 9. 2005“.

Proti uzneseniu okresného súdu podal 8. septembra 2005 okresný prokurátor sťažnosť. V príslušnom súdnom spise (sp. zn. 1 Tp 122/05) nie je doklad preukazujúci doručenie sťažnosti okresného prokurátora sťažovateľovi a ani jeho advokátovi.

Súdny spis bol doručený krajskému súdu 19. septembra 2005 (o 12.17 h). O sťažnosti okresného prokurátora konal príslušný senát na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2005 a rozhodol tak, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušil podľa § 149 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a lehotu trvania väzby u sťažovateľa podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku predĺžil do 1. decembra 2005, a to z dôvodu, že:

„(...) U obvineného aj v danom štádiu trestného stíhania naďalej pretrváva existencia konkrétnych skutočností odôvodňujúcich u neho obavu, že by na slobode konal spôsobom predpokladaným v § 67 ods. 1 písm. c) Tr. por.. Sú splnené aj ďalšie materiálne podmienky uvedených v § 71 ods. 1 Tr. por. pretože prepustením obvineného na slobodu by mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania (§ 1 Tr. por.) a to vzhľadom na okolnosti prípadu tak, ako na ne poukázal aj súd I. stupňa, ale aj vzhľadom na osobu obvineného.

Z uvedených dôvodov preto krajský súd, v zákonnej lehote, po zrušení napadnutého uznesenia sám rozhodol o predĺžení lehoty trvania väzby u obvineného do 1. 12. 2005 tak,

ako to požadoval prokurátor s tým, že dĺžka tejto lehoty zohľadňuje aj povinnosť vyplývajúcu z § 71 ods. 1 veta prvá a druhá Tr. por. (...).“

Z písomností o priebehu konania pred všeobecnými súdmi vyplýva, že po uplynutí šesťmesačnej lehoty trvania väzby (t. j. 9. septembra 2005) bolo vydané rozhodnutie krajského súdu o jej predĺžení až 27. septembra 2005, teda až po uplynutí 12 dní sa krajský súd opätovne zaoberal samotnou existenciou dôvodov väzby a sťažovateľ bol držaný v namietanom období vo väzbe bez súdneho rozhodnutia.

Ústavný súd sa už vyjadril k ústavným zárukám osobnej slobody jednotlivca. Napríklad vo veci sp. zn. II. ÚS 55/98 uviedol, že tieto sa v prípade väzby nevyčerpávajú len odkazom na zákonnú úpravu. Ustanovenie čl. 17 ods. 5 ústavy o tom, že do väzby možno vziať iba „na základe rozhodnutia súdu“, nadväzuje na prvý odsek tohto článku, podľa ktorého „osobná sloboda sa zaručuje“. Ústavodarca tým jasne vyjadril, aký veľký význam pripisuje jednak samotnej osobnej slobode jednotlivca a jednak úlohe súdov a sudcov pri napĺňaní ústavných záruk osobnej slobody. Podľa ústavy zo všetkých orgánov činných v trestnom konaní sú to práve súdy, ktoré majú zodpovednosť za to, či v prípade osoby obvinenej z trestného činu bude proti nej trestné konanie vedené vo väzbe alebo na slobode. Na prevzatie tejto zodpovednosti ústava ustanovuje formu „rozhodnutia“, a tým dbá o to, aby väzba ako opatrenie pozbavujúce osobnej slobody bola vykonaná spôsobom poskytujúcim obvinenému základné procesné záruky proti svojvoľnému postupu orgánov činných v trestnom konaní.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že z čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru nepochybne vyplýva, že väzba, ak má byť zákonná, musí sa vždy opierať o rozhodnutie súdu. Preto aj v danom prípade vždy musí existovať uznesenie všeobecného súdu. Tieto závery vyplývajú z predchádzajúcej judikatúry ústavného súdu, ktorá sa opiera o závery EŠLP (I. ÚS 6/02, I. ÚS 204/05).

Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Okrem toho ústavný súd vo svojej judikatúre už zdôraznil, že základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98) a že do rámca ústavných záruk práva na osobnú slobodu treba zahrnúť aj záruky poskytované čl. 5 dohovoru, tak ako ich vykladá a uplatňuje ESĽP vo svojej judikatúre (napr. III. ÚS 7/00, II. ÚS 55/98).

Z judikatúry ESĽP tiež vyplýva, že samotná skutočnosť, že vec bola postúpená súdu, nie je postačujúca pre splnenie kritéria „zákonnosti“ väzby v zmysle čl. 5 ods. 1 dohovoru a nemôže bez príslušného súdneho rozhodnutia odôvodniť ďalšie trvanie väzby (napr. Stasaitis c. Litva, rozsudok z 21. marca 2002, § 59 až § 61).

Tým, že vo veci rozhodujúce súdy nerozhodli včas o trvaní väzby v namietanej dobe a sťažovateľ bol počas nej vo väzbe bez rozhodnutia súdu, ústavný súd konštatuje porušenie sťažovateľovho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a v čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

2. K sťažovateľom namietanému porušeniu princípu kontradiktórnosti, konania a rovnosti zbraní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy tým, že mu nebola doručená sťažnosť okresného prokurátora z 8. septembra 2005 proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 1 Tp 122/05 zo 7. septembra 2005, a tým, že o tejto sťažnosti bolo rozhodnuté bez výsluchu (pozri bod 4.2 v I. časti odôvodnenia v nadväznosti na priebeh konania v predmetnej veci popísaný v bode 1 tejto časti odôvodnenia).

2.1 Pri posudzovaní tejto sťažovateľovej námietky ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dôvodom nevyhovenia návrhu okresného prokurátora na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby nebolo nesplnenie hmotno-právnych podmienok väzby (ich neexistencia), ale údajné nedodržanie zákonom ustanovenej 10-dňovej lehoty na predloženie návrhu na predĺženie lehoty trvania väzby vyplývajúce z § 71 ods. 4 Trestného poriadku.

2.2 Právne relevantnou skutočnosťou z hľadiska posúdenia tejto časti prijatej sťažnosti je aj „Vyjadrenie obvineného... na návrh na predĺženie lehoty väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. poriadku“ zo 6. septembra 2005, ktorým právny zástupca sťažovateľa reagoval na návrh okresného prokurátora č. k. 2 Pv 147/05-82 z 30. augusta 2005 na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa do 1. decembra 2005 a odôvodnil ho nasledovne:

„Dňa 31. 8. 2005 bol k rukám môjho obhajcu zo strany predsedu senátu OS Nové Zámky doručený návrh Okresného prokurátora v Nových Zámkoch na predĺženie lehoty trvania väzby v zmysle § 71 ods. 1 Tr. por. z dôvodu, že u mňa 6 mesačná lehota trvania väzby uplynie dňa 9. 9. 2005, keďže do väzby som bol vzatý dňa 11. 3. 2005 s tým, že sa lehota plynutia väzby u mňa započíta od 9. 3. 2005.

Z návrhu okresného prokurátora, ktorý bol k rukám môjho obhajcu cestou okresného súdu doručený dňa 31.8.2005 je zrejmé, že tento bol vyhotovený a skoncipovaný dňa 30. 8. 2005. Z toho je zrejmé, že na súd mohol byť doručený najskôr v ten istý deň, t. j. 30. 8. 2005.

Podľa § 71 ods. 4 Tr. por. návrh na predĺženie lehoty podľa § 71 ods. 1, ods. 2 Tr. por. treba doručiť súd najneskôr 10 dní pred skončením príslušnej lehoty. Ak návrh nie je uvedeným spôsobom predložený, musí predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor, prepustiť obvineného na slobodu najneskôr deň po uplynutí lehoty, na ktorú bolo trvanie väzby obmedzené.

Podľa môjho právneho názoru ak návrh na predĺženie lehoty zo strany okresného prokurátora bol súdu doručený dňa 30. 8. 2005 a neskôršie, potom nebola dodržaná 10 dňová lehota tak, ako ju má na mysli ust. § 71 ods. 4 Tr. por.. Vzhľadom na počítanie lehôt, ktoré platia podľa Trestného poriadku totiž, takáto žiadosť zo strany OP, mala byť súdu doručená najneskoršie 29. 8. 2005. Keďže uvedený návrh nebo! podaný včas, žiadam, aby som bol v zmysle § 71 ods. 4 Tr. por. ihneď prepustený z väzby na slobodu len čo mi uplynie 6 mesačná doba trvania väzby.

Podmienky na predĺženie trvania väzby nie sú však splnené ani po obsahovej ani hmotno-právnej stránke. Podľa § 71 ods. 1 prvé dve vety Tr. por. orgány činné v tr. konaní sú povinné vybavovať väzobné veci prednostne a urýchlene. Väzba v prípravnom konaní a v konaní pred súdom, môže trvať len nevyhnutnú dobu. Podľa môjho názoru orgány činné

v prípravnom konaní nepostupovali v intenciách horeuvedeného ustanovenia Tr. por. Mám zato a je to zrejme z celého vyšetrovacieho spisu, že moja trestná vec nebola vybavovaná prednostne a urýchlene. Je pravda, že boli vykonané nejaké úkony začiatkom marca tohto roku, keď som bol vzatý do väzby. Medzičasom však v mesiaci máj t. r. došlo k spojeniu viacerých mojich trestných vecí. K tomuto som však bol vypočutý len dňa 25. 8. 2005. Za takýchto okolností je potom zrejme, že je potreba vykonať množstvo ďalších úkonov tak, ako to rozvádza vo svojom návrhu okresný prokurátor. Väčšina úkonov však mohla byť už vykonaná, keby som bol býval skorej vypočutý. Potom by okresný prokurátor nemusel v poslednom odseku str. 3 konštatovať, čo všetko je potrebné ešte vykonať, najmä s ohľadom na moju výpoveď zo dňa 25. 8. 2005. Za takýchto okolností je potom objektívne konštatovanie OP, že sa skutočne v lehote 6 mesiacov od vzatia do väzby nepodarilo vykonať všetky úkony a dokazovanie nebolo ešte skončené. Keby som bol ponechaný vo väzbe, bola by porušená zásada vyslovená zákonodarcom v ust. § 71 ods. 1 Tr. por.. Preto žiadam, aby okresný súd aj z týchto dôvodov zväziac všetky okolnosti trvanie väzby ohľadne mojej osoby nepredlžoval, návrhu OP nevyhovel a mňa prepustil v súlade s ust. § 71 ods. 4 Tr. por. z väzby na slobodu.“

2.3 Keďže predmetom tejto časti sťažnosti je sťažovateľovo tvrdenie, že nedoručenie mu sťažnosti okresného prokurátora a jej prerokovanie krajským súdom v jeho neprítomnosti malo spôsobiť porušenie ním označených práv garantovaných ústavou a dohovorom, ústavný súd považoval za právne relevantné zaoberať sa porovnaním obsahu návrhu okresného prokurátora z 30. augusta 2005 na predĺženie lehoty sťažovateľovej väzby (ku ktorej sa sťažovateľ písomne vyjadril 6. septembra 2005) s obsahom sťažnosti okresného prokurátora z 8. septembra 2005 proti uzneseniu okresného súdu zo 7. septembra 2005.

2.3.1 Okresný prokurátor svoju sťažnosť z 8. septembra 2005 odôvodnil nasledovne:

„Súdca skonštatoval v napadnutom uznesení, že po oboznámení sa s predloženým návrhom a k nemu pripojenému vyšetrovaciemu spisu dospel k záveru, že je tu dôvodné podozrenie, že obvinený sa skutkov, ktoré sú mu kladené za vinu dopustil, že sú preukázané konkrétne skutočnosti odôvodňujú obavu, že obvinený pri pobyte na slobode by pokračoval

v páchaní trestnej činnosti, t. j. že je preukázaný dôvod väzby, pre ktorý obvinený do väzby vzatý bol.

Sudca však skonštatoval, že napriek uvedeným zisteniam lehotu väzby nepredlžuje, pretože zo strany prokuratúry nebola dodržaná ustanovením § 71 odsek 4 Trestného poriadku stanovená 10-dňová lehota na predloženie návrh na predĺženie lehoty trvania väzby. Skonštatoval tiež, že väzba obvineného bola začatá 09. 03. 2005 o 06. 10 h, čo znamená, že 6-mesačná lehota trvania väzby končí o šiestej hodine desiatej minúte dňa 09. 09. 2005. Sudca poukázal na to, že podľa § 71 odsek 4 Trestného poriadku treba návrh na predĺženie lehoty väzby doručiť najneskôr desať dní pred skončením príslušnej lehoty. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, dospel sudca k záveru, že návrhu na predĺženie lehoty väzby bol doručený deväť dní pred skončením 6-mesačnej lehoty väzby a pre porušenie zákona sudca lehotu väzby u obvineného M. H. nepredĺžil.“

Okresný prokurátor preskúmaním napadnutého uznesenia okresného súdu dospel k záveru, že „toto uznesenie je nedôvodné a nezákonné v celom jeho rozsahu a preto v zákonom stanovenej trojdňovej lehote, podávam proti nemu predmetnú sťažnosť.“

Okresný prokurátor konštatoval, že „Je evidentné z odôvodnenia napadnutého uznesenia, že sudca je presvedčený o dôvodoch trvania väzby obvineného M. H. tak, ako to vyplýva z uznesenia sudcu okresného súdu Nové Zámky zo dňa 11. 03. 2005 sp. zn. 4 Tp 23/05, ktorým bol obvinený M. H. vzatý do väzby podľa § 68 odsek 1 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 67 odsek 1 písmeno c Trestného poriadku a zrejme nebyť jeho nesprávneho právneho názoru, že návrh na predĺženie lehoty väzby u obvineného M. H. bol podaný oneskorene, bol by pravdepodobne lehotu väzby obvineného predĺžil tak, ako to vyplývalo z citovaného návrhu okresného prokurátora v Nových Zámkoch“.

V ďalšej časti sťažnosti okresný prokurátor konkretizoval svoje tvrdenie o plynutí spornej 10-dňovej lehoty a poukázal na to „že lehota trvania väzby nekončí o 06.10 hod. 9. 9. 2005“, ako to tvrdí sudca, a uviedol, že: „Na rozdiel od názoru sudcu Okresného súdu Nové Zámky som toho názoru, že ustanovenie § 71 odsek 4 Trestného poriadku nebolo porušené, pretože návrh na predĺženie lehoty väzby u obvineného M. H. podľa § 71 odsek 1

Trestného poriadku bol tunajšou okresnou prokuratúrou doručený Okresnému súdu Nové Zámky najneskôr toho dňa, ktorý predchádza dňu, ktorý je desiatym dňom počítaným spätne od konca lehoty trvania väzby. Teda týmto dňom bol deň 30. 08. 2005 a nie deň 29. 08. 2005. V tejto súvislosti poukazuje aj na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyjadrený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 06. 1995, spisovej značky Ntv-I 5/95, uverejnený pod číslom 9 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR z roku 1996 (Rt-9/96), ktorý právny názor si evidentne sudca Okresného súdu Nové Zámky neosvojil.“

V závere sťažnosti okresný prokurátor konštatoval, že *„Keďže právny názor sudcu a jeho rozhodnutie o nepredĺžení lehoty väzby tomuto obvinenému považujem za nesprávny a som presvedčený o potrebe vykonania tých úkonov, ktoré sú uvedené v návrhu okresného prokurátora v Nových Zámkoch na predĺženie lehoty väzby zo dňa 30. 08. 2005 sp. zn. 2 Pv 147/05-82 podľa § 71 odsek 1 Trestného poriadku u obvineného M. H., ako aj o tom, že dôvody väzby u obvineného M. H. podľa § 67 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku trvajú naďalej tak, ako to vyplýva z vyššie citovaného uznesenia sudcu Okresného súdu Nové Zámky o jeho vzatí do väzby.“* navrhol krajskému súdu, aby *„...vyhovet tejto mojej sťažnosti a podľa § 149 odsek 1 písmeno a), odsek 3 Trestného poriadku zrušil sťažnosťou napadnuté uznesenie a vo veci sám rozhodol tak, že podľa § 71 odsek 1 Trestného poriadku predĺžil lehotu trvania väzby u obvineného M. H. do 01. 12. 2005“.*

2.3.2 Porovnaním právnej a faktickej argumentácie okresného prokurátora v jeho návrhu z 30. augusta 2005 a jeho sťažnosti z 8. septembra 2005 ústavný súd konštatuje ich totožnosť z hľadiska odôvodnenia plynutia 10-dňovej lehoty, ako aj uvedenia dôvodov vykonania potrebných vyšetrovacích úkonov a existencie dôvodov trvania väzby. Ústavný súd konštatuje, že okresný prokurátor vo svojej sťažnosti z 8. septembra 2005 neuviedol žiadny nový, právne relevantný dôvod, ku ktorému sa sťažovateľ nemal možnosť vyjadriť, alebo sa nevyjadril v priebehu doterajšieho konania o predĺžení lehoty väzby.

2.4 V súvislosti s namietaným porušením sťažovateľom označených práv postupom menovaných súdov uvedených v bode 2 tejto časti odôvodnenia ústavný súd poukazuje na

to, že súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry však vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, pričom judikatúra sa prikláňa k tomu, že obvinený musí byť súdom vypočutý. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní. Zabezpečenie reálnej kontradiktórnosti konania znamená napríklad právo na prístup ku spisom, bez ktorého obvinený nemôže dostatočne prezentovať svoje argumenty (de Wilde c. Belgicko, s. 41, § 76; Trzaska c. Poľsko z 11. júla 2000, Lanz c. Rakúsko z 30. apríla 2002, Wloch c. Poľsko z 19. októbra 2000).

V posudzovanej veci je ústavný súd toho názoru, že sťažovateľ plne využil svoje právo predložiť súdu argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe, keďže prostredníctvom svojho obhajcu podal skutkovo i právne vyčerpávajúce obsažné a kvalifikované stanovisko k návrhu okresného prokurátora o predĺženie trvania jeho väzby (pozri aj dôvody uvedené už v bode 2.2). Preto v tomto konkrétnom prípade skutočnosť, že sťažovateľ nebol okresným súdom ale ani krajským súdom osobne vypočutý, sama osebe neznamená namietané porušenie ním označeného práva.

Iná je situácia vo vzťahu ku skutočnosti, že sťažovateľovi nebola doručená sťažnosť okresnej prokuratúry z 8. septembra 2005 proti uzneseniu okresného súdu zo 7. septembra 2005.

Nemožno v tomto smere súhlasiť s názorom okresného súdu a ani krajského súdu podľa ktorých sťažnosť v prijatej časti nie je dôvodná, resp. že postup súdu bol v súlade s platnými právnymi normami.

Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné poukázať na to, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru krajskej prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (mutatis mutandis I. ÚS 230/03). Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmavania dôvodnosti väzby. Porušenie tohto práva nadobúda na význame v danom konkrétnom prípade aj tým, že všeobecné súdy sťažovateľa osobne nevypočuli v súvislosti s rozhodovaním o návrhu okresného prokurátora.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že nedoručením sťažnosti okresnej prokuratúry sťažovateľovi došlo k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 2 výroku nálezu).

Nebolo však možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa na vyslovenie porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru, ako aj čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy vo vzťahu ku skutočnosti, že všeobecné súdy rozhodli o návrhu okresného prokurátora na predĺženie lehoty väzby bez sťažovateľovho výsluchu, a to z už uvedených dôvodov (bod 4 výroku nálezu).

3. K ostatným návrhom sťažovateľa

3.1 Sťažovateľ požadoval (bod 6 petitu sťažnosti), aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 21/05 z 27. septembra 2005 a prepustil sťažovateľa na slobodu.

Hoci ústavný súd vyslovil porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že sťažovateľovi nebol doručený návrh okresnej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby, nevidel dôvod na zrušenie uznesenia. Porušenie označeného práva sťažovateľa v konečnom dôsledku nemalo vplyv na vecnú správnosť uznesenia krajského súdu. Preto ani nemohlo byť dôvodom na zrušenie tohto uznesenia. Nebolo teda možné vyhovieť požiadavke

sťažovateľa na zrušenie uznesenia. Taktiež nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľa na jeho prepustenie na slobodu z dôvodu neaktuálnosti jeho návrhu, pretože rozhodnutím okresného prokurátora 29. decembra 2005 bol prepustený na slobodu.

3.2 Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk a 100 000 Sk (pozri bod 7 petitu sťažnosti).

Podľa názoru ústavného súdu priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza spravidla do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nemožno napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu (I. ÚS 15/02).

Napriek už citovanej zásade v danom prípade ústavný súd nepovažoval za súladné s princípom spravodlivosti priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a za postačujúcu satisfakciu v posudzovanom prípade považoval vyslovenie porušenia označených práv uvedené vo výrokovej časti nálezu v bode 1 a 2.

4. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 28. novembra 2005 a stanovisko z 10. decembra 2007. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 17 822 Sk), čo predstavuje odmenu za jeden úkon 2 970 Sk a spolu s režijným paušálom 178 Sk sumu 3 148 Sk za jeden úkon právnych služieb. Náhrada trov konania za tri úkony právnych služieb v danom

prípade predstavuje spolu sumu 9 444 Sk zvýšenú o 19 % (advokát je platiteľom DPH), t. j. o 1 794 Sk, teda spolu 11 238 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

5. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2007